

OJCOW (57) ai

ojcow (54), **otcow** *MiechGlab* (3).

Pierwsze o jasne; -ow-; -ow z tekstów nie oznaczających ó.

sg m N (attrib) ojc(o)w (2). ◇ G ojcow(e)go (1). ◇ A ojc(o)w (3), ojcow(e)go (1). ◇ I ojcowym (3).
◇ f N (attrib) ojcowa (5) *GroicPorz, BibRadz, BielKron, WujNT* (2), ojcowa (1) *Mącz*. ◇ G ojcow(e)j (7). ◇ A ojcowę (4). ◇ I ojcową (2). ◇ L ojcowej (14), ojcowyj (1) *MurzNT*; -ej (1), -(e)j (13). ◇ n N (attrib) ojcow(e) (2) *KochTr, CzechEp*, ojcowo (1) *BielŻyw*. ◇ A ojcowe (3) *KuczbKat, KochPs, WujNT*, ojcowo (1) *ArtKanc*; -é (1), -(e) (2). ◇ I ojcowym (1). ◇ L ojcowym (2). ◇ pl A subst ojcow(e) (1) *Leop*, ojcowy (1) *BierEz*. ◇ L ojcowych (1).

Sł stp notuje, Cn: dziad ojcow abo matczyn syn, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

Przymiotnik dzierżawczy od „ociec” (57) :

1. *Od znac. ‘mężczyzna mający dziecko’ (36) : Bo kędy zgodá święta przemieszka/ Tám pan niebiefki wšytko dobrá dawa/ Wzbudzaiąc zázwdy ná mieyfce oycowé Potomftwo nowé. KochPs 197.*

W przen (1) :

Zwrot: »w ojcowy strzemiona stępać« = sypiać z kochanką ojca (1): Ezop iże żony nie miał/ Chowal fługę z którą legał: Enus fie iął snią zabywac/ W oycowy ftrzemioná ft[ę]pác. BierEz F3.

α. *Odnoszący się do ojca jako podmiotu działania lub stanu (25) : gdy fyce zebráły wšytky dzýetzi iego izby všmyerzyłý boleftz oycowę/ nychcyał wzyátz pocyefšny HistJóz A2v; bo kupiectwo oyczowo thego przeniefc niemogło czo on miał z rozumu fwego BielŻyw 29; BielKron 18; BudBib Ez 18/19, 20; GrochKal 6; Nád to wiárá tá oycowá bylá/ ktora corki ie⁸⁰ vřpráviedliwić nie moglá. WujNT 143.*

Wyrażenia: »śmierć ojcowa« [w tym: po śmierci ojcowej (12)] = patre mortuo, nex genitoris Miech [szyk 8:7] (15): niebyła żadna v nich wina po śmierci otcowej poiać maczochę. albo też żonę bratową MiechGlab [88], 48, 54; AMurat Krol Turecki/ ktory był w Azyey/ gdy wšyřzał o oycowej śmierci/ iechał do Tracyey BielKron 241, 14v, 76, 105v, 147v, 169v (11); SarnStat 1266.

»ojcowa wola« [szyk 1:1] (2): BielKron 19; Vřlyřzawřzy fyn wola oycowę/ obiecał iá wiernie wypełnić. HistRzym 90v.

αα. *Będący obiektem uczuć ojca (1) : ORSZVLA KOCHANOWSKA TV LEZY: KOCHANIE OYCOWE KochTr 13.*

β. *Należący do ojca (1) : Rachel bogi oycowe zánioflá y wywiodlá oycá foremnie řzukaiącego. Leop Gen 31 arg.*

γ. *Pozostający z ojcem w stosunkach pokrewieństwa (5) : Ciotká/ ieft Oycowá álbo Mátczyná řioftrá. GroicPorz ff2v, ff2v [2 r.]; okrom řioftry rodzoney y przyrodney á oycowej řioftry/ może káždá iná bliřká w rodzye poiać. BielKron 44v; Mącz 7d.*

δ. *Będący częścią ojca (3) : Oto wřytki duřze moie řá/ á iáko duřzá oycowá [anima patris] moia ieft/ ták y duřzá řynowa moia ieft BibRadz Ez 18/4.*

Zwrot: »być w biodrach ojcowych« = *nie być jeszcze poczętym* (1): Abowiem [Lewi] iefzcie był w biodrach oycowych [in lumbis patris]/ gdy mu záfzedł Melchifedech. *WujNT Hebr* 7/10.

Przen (1) :

W porównaniu (1): Tuś nam poległ IANIE drogi/ iáko przy oycowej/ Głowie Mecoenálowey. *KlonŻal* B4v.

2. Od znac. 'Bóg jako pierwsza osoba Trójcy Św., Ojciec Jezusa Chrystusa' (21) : Iefliże Ociec wołał z niebá/ proźę cie przez kogoż wołał? izali nie przez tego Syná Słowo swoie/ ktorego też dla dwu przyczyn słowem zowie piłmo/ iże iefł obrazem Oycowym/ iáko y słowo człowiecze iefł obrazem człowieka. *SarnUzn* E8.

Szereg: »bogowy i ojcowy« [od zestawienia »Bog Ociec«] (1): Bo iż też Bog zawždy Oycem był/ potym śie nam znáczy/ kiedy w tym náłzym wyznániu miánuiemy złączone imioná/ Bogowe y Oycowe. *KuczbKat* 15.

W przen: Z wyrazami oznaczającymi Chrystusa (2) : Ze go [Jezusa Chrystusa] zowie piłmo Oycową mądrością/ formą/ wyobrażeniem/ fwiáthłością kthora ófwieczá wśzytek fwiát/ mocą Oyczową y rámieniem. *SarnUzn* Hv-H2.

α. Odnoszący się do Boga Ojca jako podmiotu działania lub stanu (5) : A zebrałfzy ie/ rofkazał im áby nie odchadzáli z Ieruzálem/ ále iżby czekáli obietnice Oycowej [promissionem patris]/ ktoráćcie fłyfzeli odemnie. *BibRadz Act* 1/4; Słuchaymyfz tu pilno czo Apoštoł powieda: Iż máią znák ná czelech swoich/ á iż to iefł znák Oycá Báránkowego (marg) Znák Oycow ná czele fwiętych (-). *RejAp* 118; *CzechRozm* 14v.

Wyrażenia: »ojcow gniew« (1): [Chrystus mówi:] A gdym oycow gniew v fmierził A wamem fię nauk fwierził. Aby fię Ludzie vczili Iako by go vchodźili. *RejKup* ó6v.

»ojcowo słowo« (1): [Duchu Św.] Thyś siedmioráki dar iftny/ pálec Boży práwey ręki/ Oycowo słowo obiawiałf/ ty ięzyki łam wznawiałf. *ArtKanc* H6.

β. Odnoszący się do Boga Ojca jako obiektu czyjegoś działania (3) :

Wyrażenie: »chwała, uwielbienie ojcowe(-a)« (2:1): temśię téfz i fyn człowieczy wśtydzić będzié/ gdy przyidzie w chfálé swoiéi/ i oicowyi/ i Angiołów świętych [in gloria sua, et patris, et sanctorum angelorum]. *MurzNT Luc* 9/26; *SarnUzn* Ev; Modlitwá Páná Chriřtuřowá do Oycá řwego/ o wwielbienie ták řwe/ iáko y Oycowe. *WujNT Ioann* 17 arg.

γ. Cechujący Boga Ojca (2) : To tedy y iftność y náturá y Bořtwo y chwałá y wfzechmocność y przedwieczność Oycowá/ iefł Synowá: gdyż Pan řadney rzeczy nie wymuie. *WujNT* 375.

Wyrażenie: »bostwo ojcowe« (1): gdyż fię bořtwo oycowe řkutkiem w nim [Jezusie Chrystusie] w vczynkách pokázowáło *CzechEp* 142.

δ. Pozostający z ojcem w stosunku synostwa lub zależności (3) : chčá go tu zádzierzeć w tey formie áby záfwdzy był řługá Oycowym y náłzym *SarnUzn* F5.

Wyrażenie: »syn ojcowy« (2): *GrzegRóżn* L3v; Niech będzié z wámi łáfká/ miłořierdzie/ pokoy od Bogá Oycá/ y od Chriřtuřá Iefuřá Syná Oycowego [a Christo Iesu Filio Patris] w prawdfzie y w miłořci. *WujNT* 2.Ioann 3.

ε. W połączeniu z użytą metonimicznie nazwą części ciała (3) : iż bog łam pálcem łwym/ ábo ręką łwą/ to iełt przez łyná iáko oni báią to czynić miał/ á nie łyn iákoby zacnieyłzy rámieniem oycowym/ iákoby *caufa instrumeⁿtali*. *CzechEp* 320.

Zwrot: »być na łonie ojcowym« (2): Bogá nikt nie widział: iednorodny łyn/ ktory iełt ná łonie Oycowym/ on opowiedział. *CzechEp* 117, 255.

ζ. *Będący Bogiem Ojcem* (1) :

Wyrażenie: »persona ojcowa« (1): gdy to co wyłzłzey powiedziano było o iedności TROYCE s. wełpoł/ oni tylko do perfony Oycowej to włzytko przywieszowali. *SarnUzn* G.

Cf **OJCOWSKI**, **[OJCZYSKI]**, **OJCZYSTY**, **OJCZYZNY**

MP, ZCh